

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br.: IT-94-1-ES

Datum: 17. juli 2008.

Original: engleski

PREDSJEDNIK MEĐUNARODNOG SUDA

Rješava: sudija Fausto Pocar, predsjednik

Sekretar: g. Hans Holthuis

Odluka od: 17. jula 2008.

JAVNO REDIGOVANO

**ODLUKA PREDSJEDNIKA PO MOLBI ZA POMILOVANJE ILI UBLAŽAVANJE
KAZNE DUŠKA TADIĆA**

Tužilaštvo:

g. Serge Brammertz

Optuženi koji se sam zastupa:

g. Duško Tadić

Prijevod

1. Dana 11. juna 2007. njemačke vlasti su, u skladu s pravilom 123 Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik), obavijestile Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (dalje u tekstu: Međunarodni sud) da je Duško Tadić izdržao dvije trećine kazne i da su pokrenule postupak razmatranja u vezi s tim da li on prema njemačkom nacionalnom zakonodavstvu ispunjava uslove za prijevremeno puštanje na slobodu.

2. Dana 19. jula 2007. njemačke vlasti su dalje obavijestile Međunarodni sud da su donijele odluku da neće odobriti prijevremeno puštanje na slobodu na osnovu člana 57(1) njemačkog Krivičnog zakona (dalje u tekstu: StGB), budući da Tadić nije s tim u vezi podnio molbu i da, prema tome, nije dao svoj pristanak.¹ Njemačke vlasti su takođe obavijestile Međunarodni sud da je Državno tužilaštvo u Münchenu odbilo molbu koju je Tadić nevezano s tim podnio 23. maja 2007. i kojom je tražio prijevremeno puštanje na slobodu putem deportacije, na osnovu člana 456a njemačkog Zakona o krivičnom postupku (dalje u tekstu: top).² Stoga su njemačke vlasti istakle da su sve procedure za prijevremeno puštanje na slobodu predviđene njemačkim nacionalnim zakonodavstvom iscrpljene.³

3. Dana 2. avgusta 2007. Tadić je podnio molbu za prijevremeno puštanje na slobodu direktno Međunarodnom sudu.⁴ Nakon što je obaviješten da puštanje na slobodu zavisi od toga da li je on dao svoj pristanak i da li ispunjava uslove za puštanje prema njemačkom nacionalnom zakonodavstvu, Tadić je 23. avgusta 2007. tražio od Međunarodnog suda da interveniše direktno kod njemačkih vlasti ili da iz svog sjedišta pošalje delegaciju da posjeti zatvor Straubing u kojem on izdržava kaznu.⁵

¹ Prema članu 57(1)StGB "[s]ud obustavlja izvršenje preostalog dijela fiksne kazne zatvora i odobrava uslovno puštanje na slobodu u slučaju:

1. da su izdržane dvije trećine izrečene kazne, ali u trajanju koje nije kraće od dva mjeseca;
2. da se na osnovu ocjene interesa javne bezbjednosti zaključi da je to opravdano; i
3. da osuđena osoba dá svoj pristanak.

Prilikom odlučivanja će se posebno voditi računa o karakteru osuđene osobe, njenom prijašnjem životu, okolnostima počinjenog djela, značaju pravnog interesa koji bi bio ugrožen u slučaju recidivizma, ponašanju osuđene osobe tokom izdržavanja kazne, njenim životnim okolnostima i očekivanom djelovanju obustave izvršenja na tu osobu".

² Prema članu 456a(1) StPO "[o]rgani izvršenja mogu obustaviti izvršenje kazne zatvora, alternativne kazne ili popravne i preventivne mjere u slučaju izručenja osuđene osobe nekoj stranoj vladi zbog nekog drugog krivičnog djela ili njenog protjerivanja van prostornog područja važenja ovog Saveznog statuta".

³ Memorandum zamjenika sekretara od 25. jula 2007.

⁴ Molba za prijevremeno puštanje na slobodu (dalje u tekstu: Molba), 2. avgust 2007.

⁵ Dopis koji je D. Tadić 23. avgusta 2007. uputio A. Osure, Služba za pravnu pomoć i pitanja pritvora (dalje u tekstu: Tadićev dopis od 23. avgusta 2007.), priložen kao Dodatak 3 uz memorandum sekretara od 19. decembra 2007.

Prijevod

4. Dana 19. decembra 2007. Sekretarijat me je obavijestio da je Tadić odbio da dâ zvanični pristanak da Njemačka pokrene postupak prijevremenog puštanja na slobodu na osnovu člana 57(1) StGB, iako je i dopisima Sekretarijata od 2. i 15. avgusta 2007. i lično, od strane jednog predstavnika njemačkih vlasti koji ga je, na zahtjev Međunarodnog suda, posjetio 16. oktobra 2007., obaviješten da na to ima pravo.⁶ Sekretarijat me je dalje obavijestio da je Tadić direktno zatražio intervenciju Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (dalje u tekstu: MKCK) i ambasade Republike Srbije u Haagu.

5. Dana 7. januara 2008. uputio sam zvanični zahtjev Sekretarijatu da preduzme mjere predviđene članom 2 Uputstva za rad prilikom rješavanja po molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne i prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje je osudio Međunarodni sud (dalje u tekstu: Uputstvo)⁷ i da zatraži od njemačkih zatvorskih vlasti i tužioca Međunarodnog suda da dostave relevantne izvještaje.⁸ Dana 27. maja 2008. Sekretarijat mi je proslijedio dopis njemačkih vlasti od 21. maja 2008. i povjerljivi memorandum tužilaštva od 22. januara 2008.⁹

6. Prvobitna optužnica protiv Duška Tadića podignuta je 10. februara 1995. U Optužnici se navodi da je on, kao pripadnik srpskih oružanih snaga, 1992. učestvovao u napadu na područja naseljena bosanskim Muslimanima i Hrvatima u opštini Prijedor (Bosna i Hercegovina) i njihovom uništavanju i pljački, kao i u zarobljavanju i zatvaranju više hiljada njihovih stanovnika pod okrutnim uslovima u nekoliko zatočeničkih logora na tom području. Pored toga, Tadić je terećen za fizičko i psihičko zlostavljanje zatočenika u logoru Omarska i van njega, mučenjem, seksualnim zlostavljanjem, lišavanjem života i na druge načine.

7. Dana 7. maja 1997. Pretresno vijeće je izreklo presudu. Ono je Tadića proglasilo krivim po jednoj tački za progon i po pet tačaka za nehumana djela, koji su mu stavljeni na teret kao zločini protiv čovječnosti na osnovu člana 5 Statuta, kao i po pet tačaka za okrutno postupanje prema civilima, koje mu je stavljeno na teret kao kršenje zakona i običaja ratovanja na osnovu člana 3 Statuta. Pretresno vijeće ga je oslobodilo optužbi po 19 tačaka Optužnice, uključujući 11, tačaka po kojima je terećen za teške povrede Ženevskih konvencija na osnovu člana 2 Statuta. U skladu s tim, Pretresno vijeće mu je izreklo kaznu zatvora u trajanju od 20 godina. Dana 15. jula 1999. Žalbeno vijeće je preinačilo oslobađajuću presudu Tadiću po devet tačaka Optužnice. Konkretno, Žalbeno

⁶ Memorandum sekretara od 19. decembra 2007.

⁷ IT/146/Rev.1, 15. avgust 2006.

⁸ Memorandum upućen sekretaru 7. januara 2008.

Prijevod

vijeće je stalo na stanovište da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da zatočene žrtve nisu bile "zaštićene osobe" u smislu Ženevskih konvencija i u skladu s tim je Tadića proglasilo krivim po sedam tačaka za teške povrede Ženevskih konvencija na osnovu člana 2 Statuta. Žalbeno vijeće je takođe zaključilo da je Pretresno vijeće napravilo činjeničnu grešku u vezi s Tadićevom ulogom u lišavanju života pet zatočenika i u skladu s tim ga je proglasilo krivim po jednoj tački za ubistvo kao zločin protiv čovječnosti i po jednoj tački za ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja. Dana 11. novembra 1999. Pretresno vijeće, kojem je predmet vraćen na rješavanje, povećalo je kaznu Tadiću na 25 godina zatvora. Međutim, Žalbeno vijeće je 26. januara 2000. tu kaznu smanjilo na 20 godina zatvora, zaključivši da on, u skladu s pravilom 101(C) Pravilnika, ima pravo da mu se u izdržavanje kazne uračuna vrijeme koje je proveo u pritvoru od hapšenja 12. februara 1994. Tadić je 31. oktobra 2000. upućen u Njemačku na izdržavanje kazne. Na dan 12. juna 2007. izdržao je dvije trećine kazne (tj. 13 godina i četiri mjeseca od izrečene 20-godišnje kazne).

8. U svom posljednjem dopisu sekretaru njemačke vlasti su podnijele opšti ažurirani izvještaj o Tadićevoj rehabilitaciji i statusu njegovog izdržavanja zatvorske kazne, uključujući opštu izjavu zatvora Straubing od 26. februara 2008.¹⁰ U tom dokumentu se navodi da je Tadićevo vladanje bilo prihvatljivo i da nije iziskivalo primjenu posebnih disciplinskih mjera.¹¹ Takođe se navodi da je Tadić redovno radio u zatvorskoj kuhinji i da osoblje može potvrditi da je savjesno obavljao svoje dužnosti.¹² U dokumentu se ističe da, prema zapažanjima zatvorskog osoblja, Tadić nije pokazao kajanje za počinjene zločine.¹³ Međutim, napominje se da zatvorske vlasti nisu sastavile detaljne medicinske ili psihološke izvještaje jer se oni prema njemačkom nacionalnom zakonodavstvu sastavljaju nakon pokretanja postupka za prijevremeno puštanje na slobodu, za što je potreban Tadićev pristanak.¹⁴ U izvještaju zatvorskih vlasti se takođe navodi da "više nema nikakvih osnova koje bi bile prepreka" njegovoj deportaciji na osnovu člana 456a StPO.¹⁵

⁹ Memorandum sekretara od 27. maja 2008.

¹⁰ Dopis koji je T. Läufer, ambasada Savezne Republike Njemačke u Haagu, 21. maja 2008. uputio sekretaru (dalje u tekstu: dopis ambasade Savezne Republike Njemačke od 21. maja 2008.); dopis koji je kaznionica Straubing 26. februara 2008. uputila Državnom tužilaštvu u Münchenu, 26. februar 2008. (dalje u tekstu: izvještaj zatvora Straubing).

¹¹ Dopis ambasade Savezne Republike Njemačke od 21. maja 2008., str. 1; izvještaj zatvora Straubing, str. 1.

¹² Dopis ambasade Savezne Republike Njemačke od 21. maja 2008., str. 1; izvještaj zatvora Straubing, str. 1.

¹³ Dopis ambasade Savezne Republike Njemačke od 21. maja 2008., str. 1; izvještaj zatvora Straubing, str. 2.

¹⁴ Dopis ambasade Savezne Republike Njemačke od 21. maja 2008., str. 2.

¹⁵ Izvještaj zatvora Straubing, str. 2.

Prijevod

9. U izvještaju tužilaštva se navodi da Tadić nije s njim saradivao nakon izricanja pravosnažne presude o kazni 26. januara 2000., ali se ne kaže da li je takva saradnja uopšte tražena.¹⁶ Uz to, tužilaštvo pokušava da pokrene i druga pitanja, koja nisu relevantna za Tadićevu saradnju nakon izricanja osuđujuće presude. Konkretno, u izvještaju tužilaštva se tvrdi da Tadićeva navodna umiješanost u falsifikovanje dokumenata tokom žalbenog postupka predstavlja dokaz izostanka njegove saradnje i pokušaja ometanja provođenja pravde.¹⁷ U izvještaju tužilaštva se takođe insistira na tome da se Tadić tokom izdržavanja kazne nije uzorno vladao i tvrdi se da to govori u prilog odbijanju njegove molbe za prijevremeno puštanje na slobodu.¹⁸

10. Uputstvom je propisano da tužilaštvo mora pripremiti izvještaj o eventualnoj saradnji osuđene osobe i značaju te saradnje. Njime tužilaštvo nije dato pravo da iznosi argumentaciju o drugim pitanjima, osim po mom izričitom zahtjevu na osnovu člana 2(d) Uputstva. Budući da se u Uputstvu izričito pominje saradnja "osuđene osobe", smatram da se to odnosi samo na saradnju nakon izricanja pravosnažne presude i presude o kazni. Takođe napominjem da tužilaštvo nije u poziciji da iznosi primjedbe o Tadićevom vladanju tokom boravka u nadležnosti njemačkih vlasti. U svojoj dosadašnjoj praksi nisam bio mišljenja da informacije tužilaštva o tim pitanjima mogu biti relevantnije od onih dobijenih od države u kojoj se izdržava kazna i onih izvedenih iz presuda Međunarodnog suda. Takođe nisam mišljenja da bi u ovoj fazi suđenja pred Međunarodnim sudom bilo primjereno mijenjati tu dugogodišnju praksu tako što bi se tužilaštvo dozvolilo da iznosi argumentaciju u vezi sa molbom neke osuđene osobe za prijevremeno puštanje na slobodu. U skladu s tim, smatram da dodatni materijal koji je podnijelo tužilaštvo ne treba uzeti u razmatranje pri donošenju odluke po ovoj molbi.

11. Tadić svojom Molbom traži da Međunarodni sud pokrene postupak za njegovo prijevremeno puštanje na slobodu i navodi nekoliko osnova koji mu daju pravo na to. Prvo, on navodi da nije ranije kažnjavao i da tokom izdržavanja kazne nije prekršio nikakve zakone ili zatvorske propise.¹⁹ On takođe tvrdi da pravo na prijevremeno puštanje na slobodu ima i na osnovu toga što je ono, po izdržavanju dvije trećine kazne, odobravano drugim osuđenim osobama u sličnoj situaciji a on je, kako navodi, izdržao više od minimalne kazne izrečene pravosnažnom presudom o

¹⁶ Memorandum koji je Tužilaštvo 23. januara 2008. uputilo sekretaru, par. 2.

¹⁷ *Ibid.*, par. 3-4.

¹⁸ *Ibid.*, par. 5.

¹⁹ Molba, par. 1-2.

Prijevod

kazni.²⁰ Ističući da je saradivao kako sa Međunarodnim sudom tako i s domaćim vlastima, Tadić insistira na tome da je tokom postupka koji je u vezi s nepoštovanjem suda vođen protiv njegovog bivšeg branioca ostvario punu saradnju s Međunarodnim sudom [redigovano].²¹ Pored toga, Tadić ističe da je tokom izdržavanja kazne bio u teškoj situaciji, navodeći da nije uživao neke pogodnosti koje su bile rezervisane samo za njemačke zatvorenike, da je bio izložen zlostavljanju od strane drugih zatvorenika i da njegova porodica iz finansijskih razloga nije bila u mogućnosti da ga često posjećuje.²² Tadić takođe napominje da je redovno radio u zatvorskoj kuhinji i da je osoblje bilo zadovoljno njegovim radom.²³ Na kraju, on se poziva na prvobitnu presudu koju mu je izreklo Pretresno vijeće i naglašava da Međunarodni sud ne podliježe njemačkim zakonima i da ima primat nad nacionalnim sudovima, čime vjerovatno želi da kaže da je Međunarodni sud mogao naložiti njegovo prijevremeno puštanje na slobodu iako je ranije utvrđeno da on prema njemačkom nacionalnom zakonodavstvu nije stekao uslove za to.²⁴

12. U prepisci koju je vodio s Međunarodnim sudom i ambasadam Republike Srbije, Tadić je istakao da na postupak za prijevremeno puštanje na slobodu predviđen članom 57(1) StGB nije želio pristati prvenstveno zato što se plašio da mu neće biti dozvoljeno da se vrati u Srbiju i da će njemačke vlasti zloupotrijebiti njegovo uslovno puštanje na slobodu.²⁵ [Redigovano]. Tadić je istakao da je dosljedno odbijao da pristane na prijevremeno puštanje na slobodu na osnovu člana 57(1) StGB, ali da je u više navrata izražavao spremnost da pristane na deportaciju u Srbiju u skladu s procedurom na osnovu člana 456a StPO.²⁶

13. Razmatrajući pitanje Tadićevog prava na prijevremeno puštanje na slobodu prema njemačkom nacionalnom zakonodavstvu, napominjem da bi Tadić to pravo mogao steći na osnovu dvaju zasebnih proceduralnih mehanizama. U skladu s članom 57(1) StGB, svi zatvorenici imaju pravo na prijevremeno puštanje na slobodu nakon što izdrže dvije trećine kazne, ukoliko podnosilac molbe pristane na pokretanje postupka i vlasti utvrde da ta osoba ne predstavlja opasnost po javnu bezbjednost. Međutim, njemačke vlasti su do sada isticale da Tadić nema pravo na prijevremeno puštanje na slobodu u skladu s tom procedurom budući da nije dao pristanak za pokretanje

²⁰ *Ibid.*, par. 3-5.

²¹ *Ibid.*, par. 7-8.

²² *Ibid.*, par. 9-10, 12.

²³ *Ibid.*, par. 11.

²⁴ *Ibid.*, par. 6.

²⁵ Tadićev dopis od 23. avgusta 2007.

²⁶ *Ibid.*, par. 15.

Prijevod

postupka. Alternativno, u skladu s članom 456a StPO, zatvorenicima kojima je izdato rješenje o ekstradiciji ili protjerivanju može se odobriti prijevremeno puštanje na slobodu putem deportacije, pod uslovom da se ne vraćaju u Njemačku do isteka preostalog dijela izvorne kazne. Iako su njemačke vlasti ranije odbile Tadićevu molbu za prijevremeno puštanje na slobodu u skladu s tom procedurom, u posljednjem izvještaju njemačkih zatvorskih vlasti se navodi da je komisija koja je razmatrala pitanje tog njegovog prava "došla do zaključka da više nema nikakvih osnova koje bi bile prepreka izvršenju mjere predviđene članom 456a StPO".²⁷ Stoga pri razmatranju Tadićeve predmetne molbe za prijevremeno puštanje na slobodu polazim od njegovog očitog prava na deportaciju po članu 456a StPO, a ne od člana 57(1) StGB.

14. Kao što se traži procedurom po članu 456a stop, Tadiću je 10. decembra 2001. izdato rješenje o protjerivanju bez prava na žalbu. U stvari, iz posljednjeg dopisa ambasade Republike Srbije proizlazi da je Tadić, u okviru priprema za deportaciju, možda već i premješten u "jedinicu za protjerivanje" zatvora Straubing.²⁸ Republika Srbija je sa svoje strane takođe izrazila spremnost da Tadića prihvati, dala mu je državljanstvo i u njegovo ime stupila u kontakt s Međunarodnim sudom kako bi obezbijedila da on po puštanju na slobodu bude deportovan u Srbiju.²⁹ Iako je Tadićev zahtjev da ne bude deportovan u Bosnu i Hercegovinu greškom protumačen kao zahtjev za politički azil, što je možda bio razlog ranijeg odbijanja njegove molbe za deportaciju, Tadić je zvanično obavijestio njemačke vlasti da nema namjeru da podnosi zahtjev za azil i da ne želi ostati u Njemačkoj.³⁰ Pored toga, on je u više navrata isticao da pristaje na postupak prijevremenog puštanja na slobodu koji podrazumijeva deportaciju u Srbiju u skladu sa članom 456a StPO. Stoga zaključujem da, kako se čini, nema nikakvih prepreka za njegovu deportaciju u Srbiju.

15. [Redigovano] ali iz dokumenata se jasno vidi da će on u stvari biti deportovan u Srbiju. Dok bi deportacija u Bosnu i Hercegovinu bila moguća u vrijeme kad je posjedovao samo bosansko državljanstvo, Tadić je dobijanjem srpskog državljanstva 14. marta 2006. sebi obezbijedio pravo na deportaciju u Srbiju. Stoga se u dopisu koji su njemačke imigracione vlasti 5. jula 2007. dostavile

²⁷ Izvještaj zatvora Straubing, str. 2.

²⁸ Dopis koji je ambasada Republike Srbije 9. juna 2008. uputila Sekretarijatu.

²⁹ Dopis koji je ambasada Republike Srbije 9. juna 2008. uputila Sekretarijatu.

³⁰ Izvještaj o saslušanju pred JVA u Nürnbergu, 10. maj 2007., priložen kao Dodatak 5 uz memorandum sekretara od 19. decembra 2007.

Prijevod

konzulatu Republike Srbije jasno kaže da "on ima i srpsko i bosansko državljanstvo", ali da će "biti deportovan u Republiku Srbiju čim to bude moguće".³¹

16. Procjenjujući Tadićevo pravo na prijevremeno puštanje na slobodu u skladu s pravilom 125 Pravilnika, ocjenjujem da je on, kako se čini, pokazao da se rehabilitovao. Kao što se navodi u dopisu njemačkih vlasti, Tadić je tokom izdržavanja kazne redovno radio i uvijek je izvršavao svoje dužnosti i obaveze. Takođe uzimam u obzir činjenicu da, uprkos očitoj napetosti između njega i zatvorskih vlasti u vezi s njegovim prievremenim puštanjem na slobodu, protiv Tadića nisu izricane nikakve disciplinske mjere. Iako se u dopisu njemačkih vlasti kaže da on nije pokazao kajanje za počinjene zločine, smatram da se, u odsustvu izvještaja psihologa, toj primjedbi ne može pridati veći značaj.

17. Uprkos težini počinjenih zločina, takođe konstatujem da je Tadić izdržao više od dvije trećine izrečene kazne. Činjenica da su druge osuđene osobe u sličnoj situaciju po izdržavanju dvije trećine izrečenih kazni stekle pravo na prijevremeno puštanje na slobodu dodatno govori u prilog njegovom pravu na prijevremeno puštanje na slobodu.

18. Na kraju, konstatujem da činjenica da Tadić nije saradivao sa tužilaštvom poslije izricanja pravosnažne presude o kazni, što možda ne govori u prilog njegovom pravu na prijevremeno puštanje na slobodu, ovdje ne predstavlja jak argument protiv toga budući da tužilaštvo, kako se čini, nikakvu saradnju od njega nije ni tražilo. Pored toga, smatram da Tadićeve eventualna ranija saradnja u postupku koji je u vezi s nepoštovanjem suda vođen protiv njegovog bivšeg branioca Milana Vujina nije faktor koji je primjereno uzimati u obzir u ovoj fazi (tj. u vezi s prievremenim puštanjem na slobodu), budući da je taj faktor, ako je bio relevantan, već uzet u obzir u fazi izricanja presude o kazni. [Redigovano].

19. U skladu sa članom 5 Uputstva, članovima Kolegija i sudijama vijeća koje je izreklo kaznu, odnosno Žalbenog vijeća, koji su još uvijek sudije Međunarodnog suda, dostavio sam informacije koje je pribavio sekretar i upoznao ih sa svojim primjedbama u vezi s predmetnom Molbom iznijetim gore u tekstu kako bi ih moje kolege proučile.

³¹ Dopis koji je H. Müller, Upravni odjel okruga München, 5. jula 2007. uputio generalnom konzulu Republike Srbije N. Markoviću, priložen kao dio Dodatka 5 memoranduma sekretara od 19. decembra 2007.

Prijevod

20. Iako su neke od mojih kolega izrazile sumnju u vezi s tim da li je Tadić stvarno pokazao da se rehabilitovao ili je u pitanju samo dobro vladanje, nijedan od njih nije uložio prigovor na odobravanje njegove molbe.

21. U svjetlu gore navedenog i nakon što sam razmotrio faktore navedene u pravilu 125 Pravilnika, uvjerio sam se da Molbu treba odobriti, pri čemu ta odluka treba stupiti na snagu odmah. Molim sekretara da ovu odluku dostavi nadležnim organima njemačke Vlade što je prije moguće.

Sastavljeno na francuskom i engleskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

Dana 17. jula 2008.
U Haagu,
Nizozemska

/potpis na originalu/
sudija Fausto Pocar,
predsjednik

[pečat Međunarodnog suda]